

ED053

การพัฒนากระบวนการฝึกอบรมครูปฐมวัย เพื่อสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็ก
โดยน้อมนำ "ศาสตร์พระราชา" สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

Development of In-service kindergarten teachers' training to create character
education for early childhood through the "King's philosophy"
for sustainable development

ดร.รติพร ภาธรธวานนท์¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและพัฒนากระบวนการฝึกอบรมครูปฐมวัย เพื่อสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็ก โดยน้อมนำ "ศาสตร์พระราชา" สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และ 2) ศึกษาผลของกระบวนการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นที่มีต่อความสามารถของครูปฐมวัย ในการสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็ก ผู้เข้าร่วมวิจัย ได้แก่ครูปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 9 คน การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิจัยและพัฒนาทั้งหมด 3 ระยะประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เตรียมการ 2) การพัฒนาและวิจัยระยะที่ 1 สร้างกระบวนการฝึกอบรมครูปฐมวัย เพื่อสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็กโดยน้อมนำ "ศาสตร์พระราชา" สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน 3) การพัฒนาและวิจัยระยะที่ 2 นำร่องกระบวนการฝึกอบรมฯ 4) การพัฒนาและวิจัยระยะที่ 3 ทดลองใช้กระบวนการฝึกอบรมฯ และ 5) การนำเสนอกระบวนการฝึกอบรมฯ ฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

1. กระบวนการฝึกอบรมครูปฐมวัย เพื่อสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็กโดยน้อมนำ "ศาสตร์พระราชา" สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นกระบวนการที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ต้องเปลี่ยนแปลงทั้งโลกทัศน์ (Attributes) ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Attributes) และพฤติกรรม (Psychomotor Attributes) คือมีการเปลี่ยนแปลงอย่างครบถ้วนในทุกด้าน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงทั้งเนื้อทั้งตัว (Holistic Change) กระบวนการฝึกอบรมใช้เวลาทั้งสิ้น 30 สัปดาห์ ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) การสะท้อนคิดอย่างจริงจัง 3) สนุทริยสนทนา 4) มุมมอง/วิธีการที่ครบด้าน (Holistic) 5) ให้ความสำคัญต่อบริบท (Context) และ 6) ความสัมพันธ์ที่อยู่บนฐานของความจริงใจ 7) การชี้แนะรายบุคคลและ 8) การทบทวนไตร่ตรอง กิจกรรมการฝึกอบรมฯ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือการเรียนรู้ร่วมกัน และการฝึกปฏิบัติรายบุคคล

¹ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

ในห้องเรียนกลยุทธ์ในการดำเนินการฝึกอบรมประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การระเบิดจากข้างใน 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การเชื่อมั่นและศรัทธาในตัวเอง 4) การเรียนรู้จากการปฏิบัติ และ 5) การสร้างนวัตกรรมสู่ Thailand 4.0

2. ผลการใช้กระบวนการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น พบว่า ครูปฐมวัยทุกคน มีระดับความสามารถในการสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็ก สูงขึ้น

คำสำคัญ : ศาสตร์พระราชา, การพัฒนาอย่างยั่งยืน, กระบวนการฝึกอบรมครูปฐมวัย, พื้นฐานชีวิตที่ดีงาม

Abstract

This study aimed for creating and developing the kindergarten teachers' training to produce character education for early childhood through the "King's philosophy" for sustainable development and investigating results of the developed training process toward kindergarten teachers' potentials to create character education for their early childhood. The participants included eight kindergartenteachers affiliated with the office of Mahasarakham Primary Education service area 1. This research used a qualitative method in collecting data. The research procedure was consisted of 3 phrases and was divided into 5 steps which were: 1) preparation; 2) development and research phase I: creating kindergartenteachers' training process to create character education for early childhood through the "King's philosophy" for sustainable development; 3) development and research phase II: piloting the training, 4) development and research phase III: testing the training; and, 5) presenting the completed training.

The results: The kindergartenteacher training process to create character education for early childhood through the "King's philosophy" for sustainable development was a process putting importance on transformative learning. It led to changing attributes, cognitive attributes, and psychomotor attributes. In other words, it resulted in all-aspect change or holistic change.

The training process was 30 weeks. It was consisted of 8 steps which were: 1) creating professional learning community; 2) determinedly reflecting thoughts; 3) dialogue; 4) considering holistic aspects; 5) focusing on context; 6) thinking about relationship based on sincerity; 7) personal coaching; and lastly 8) thinking reflectively. There were two types of activities: group learning, and individual practicing. Five training strategies were 1) exploding

inside out, 2) building inspiration, 3) building self-esteem and self-confidence, 4) learning by doing, and 5) creating innovation toward Thailand 4.0.

The results of training implementation showed that all kindergarten teachers levelled up their ability to create better character education for early childhood.

Keywords : The King's philosophy, Sustainable development, In-service kindergarten teacher, Character education

1. บทนำ

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ทรงพระราชทานองค์ความรู้ต่างๆ ผ่านศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำรินโอกาสต่างๆตลอดรัชสมัย 7 ทศวรรษแห่งการครองราชย์ พระองค์ทรงอุทิศกำลังพระวรกายพระสติปัญญา ปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการ ทรงใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ปวงชนชาวไทยจนได้ตกผลึกเป็น "ศาสตร์พระราชานันจะนำไปสู่การปฏิรูปประเทศ และการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ศาสตร์พระราชายังได้รับการยกย่องในเวทีระดับโลกและสอดคล้องกับวาระของโลกคือ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (SDGs 2030) คืออีก 15 ปี ข้างหน้า ได้แก่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตรที่พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย มากกว่า 50 ปี และได้รับการเชิดชูสูงสุดจากองค์การสหประชาชาติโดยนายโคฟี อันนัน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้

ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ เนื่องจากเห็นว่าเป็นปรัชญาที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันในตนเอง สู่ชุมชน สู่สังคมในวงกว้างขึ้นในที่สุด โดยองค์การสหประชาชาติได้สนับสนุนให้ประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิกทั่วโลกได้ยึดถือเป็นแนวทางสู่การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลได้ส่งเสริมให้ประชาชนร่วมกันขับเคลื่อนสืบสานศาสตร์พระราชาศาสตร์แห่งคุณค่าเพื่อการทำงานและการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันสังคมที่เล็กที่สุด แต่เป็นสถาบันที่มีความสำคัญที่สุดเพราะเป็นหน่วยสังคมแรกที่เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนและหล่อหลอมชีวิตของคนในครอบครัวเป็นแหล่งผลิตคนเข้าสู่สังคมต่อไปหนึ่งในหลักการทรงงานที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตรได้พระราชทานเพื่อการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ของประเทศ ที่ถือเป็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชานี้โดยมี "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์พระราชทานให้แก่หน่วยงานต่างๆ เป็นพระอัจฉริยภาพที่พระองค์ได้ทรงปฏิบัติเป็นแบบอย่างให้แก่เหล่าข้าราชการใต้เบื้องพระยุคลบาทได้ประจักษ์ถึงผลสัมฤทธิ์ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคน ต้องระเบิดจากข้างใน:

เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา นั่นคือ ก่อนจะทำอะไร ต้องมีความเข้าใจเสียก่อน เข้าใจภูมิประเทศ เข้าใจผู้คนในหลากหลายปัญหา ทั้งด้านกายภาพด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรมเป็นต้น และระหว่างการดำเนินการนั้นจะต้องทำให้ผู้ที่เราจะไปทำงานกับเขาหรือทำงานให้เขานั้น เข้าใจเราด้วย เพราะถ้าเราเข้าใจเขาแต่ฝ่ายเดียว โดยที่เขาไม่เข้าใจเรา ประโยชน์คงจะไม่เกิดขึ้นตามที่เรามุ่งหวังไว้ เข้าถึงก็เช่นกัน เมื่อรู้ปัญหาแล้ว เข้าใจแล้วก็ต้องเข้าถึงเพื่อให้นำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ และเมื่อเข้าถึงแล้วจะต้องทำอย่างไรก็ตามให้เขาอยากเข้าถึงเราด้วย ดังนั้น จะเห็นว่าเป็นการสื่อสารสองทางทั้งไปและกลับ ถ้าสามารถทำสองประการแรกได้สำเร็จเรื่องการพัฒนา จะลงเอยได้อย่างดี เพราะเมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกัน ต่างฝ่ายอยากเข้าถึงกันแล้ว การพัฒนาจะเป็นการตกลงร่วมกันทั้งสองฝ่าย ทั้งผู้ให้และผู้รับ (รติพร ภาธรธวานนท์, 2550)

การพัฒนาการศึกษาที่ผ่านมา แม้มีการให้ความสำคัญกับการศึกษาปฐมวัยมากขึ้น แต่สภาพการณ์ในปัจจุบันชี้ว่า การพัฒนาเด็กปฐมวัยยังคงเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไข โดยการสำรวจพัฒนาการของเด็กปฐมวัย พบว่า สถานการณ์พัฒนาการเด็กไทยวัย 0-5 ปี ในรอบ 15 ปี ที่ผ่านมา พบว่า เด็กปฐมวัยประมาณ 30% หรือ 1 ใน 3 ของเด็กเล็กในประเทศไทยมีพัฒนาการล่าช้า ถือเป็นจำนวนที่สูงมาก โดยพบว่า มีพัฒนาการล่าช้าถึง 20% และมีพัฒนาการทางปฏิภานไหวพริบและการเข้ากับสังคมอีก 5% ซึ่งพัฒนาการทั้ง 2 ด้านมีผลต่อระดับสติปัญญาของเด็ก (Thaireform, 2557; สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน, 2555) ผลการสำรวจ

สถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัย กรมอนามัย พบว่า เด็ก ป.1 จำนวนร้อยละ 30 มีพัฒนาการไม่สมวัย ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับที่สูง (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ, 2556)

ขณะเดียวกันผลการสำรวจระดับเขาว์ปัญญาและพัฒนาการสมวัยของเด็กไทยในรอบ 12 ปี แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยของระดับเขาว์ปัญญาและพัฒนาการสมวัย ลดลงเรื่อยๆ จาก 91 ถึง 88 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่องค์การอนามัยโลก (WHO) กำหนดไว้ที่ 90-110 นอกจากนี้สรุปผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอนปฐมวัย ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไปที่สอนปฐมวัย จำนวนทั้งสิ้น 28,999 แห่งได้รับการรับรองมาตรฐาน 28,057 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 96.75 ไม่รับรองมาตรฐาน 942 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.25 ในจำนวนสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองทั้งหมด ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดี ร้อยละ 55.67 ระดับดีมาก ร้อยละ 41.08 สถานศึกษาสังกัด สกอ. ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดีมากสูงที่สุด (ร้อยละ 90.91) รองลงมาคือสถานศึกษา สังกัด อปท. กทม. และ สข. (ร้อยละ 55.85-59.00) ส่วนสถานศึกษา สังกัด สพฐ. ส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดี และขึ้นไปในทิศทางเดียวกันว่า พัฒนาการของเด็กปฐมวัยในด้านการคิดเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไข โดยพบว่า มาตรฐานที่ไม่ได้การรับรองคุณภาพมาตรฐานสูงที่สุด คือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ คิด

สังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2558)

สถิติข้อมูลเหล่านี้ต่างเป็นเครื่องยืนยันว่า พัฒนาการของเด็กไทยถดถอยและอยู่ในภาวะน่า เป็นห่วงปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อสภาพปัญหา พัฒนาการของเด็กปฐมวัยดังที่กล่าวมา คือ คุณภาพของการเลี้ยงดูโดยครอบครัวและสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัย ปัญหาหลักด้านการเลี้ยงดูโดย ครอบครัว พบว่า พ่อแม่ ไม่มีโอกาสเรียนรู้วิธีการ เป็นพ่อแม่ที่ดีและวิธีการปฏิบัติตนกับลูกในทางที่ เหมาะสม รวมถึงพ่อแม่มีเวลาเลี้ยงดูลูกน้อยส่วน ปัญหาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ การขาด คุณภาพของครู โดยครูขาดความรู้ความสามารถ เรื่องวิธีการเรียนรู้ของเด็กและเรื่องพัฒนาการและ จิตวิทยาเด็ก ทำให้ครูไม่สามารถจัดการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของเด็กและพัฒนาการ เด็กได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550; สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนา คุณภาพเยาวชน, 2555)

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตติพร ภา ธรธวานนท์(2552) และ ศศิลักษณ์ ขยันกิจ (2557) ที่พบว่า การพัฒนาครูปฐมวัยให้เป็นผู้มีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก รวมทั้งมีคุณสมบัติที่ เหมาะสม เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพ เด็ก สถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งด้านเด็กและครูบ่งบอก ถึงความสัมพันธ์ของคุณภาพครูและคุณภาพเด็กที่ ส่งผลต่อกันและกัน หากครูมีความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับเด็กอย่างแท้จริง สามารถจัดการเรียนการ สอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างมี ประสิทธิภาพเด็กจะได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ เหมาะสมและเติบโตได้เต็มตามศักยภาพ น้อมนำ "ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน สร้าง ความเข้มแข็งให้กับฐานราก เหมือนเสาเข็ม ถึงแม้ไม่มีใครมองเห็น อาจถูกสืมแต่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน เริ่มแรกที่มีความสำคัญต่อโครงสร้างโดยรวมเป็น อย่างยิ่ง โดยเน้นการระเบิดจากข้างในไม่ใช่การยึด เยียดจากภายนอกเพียงอย่างเดียว ดังที่ Bowman, Donovan, and Burns (2001) ชี้ว่าทักษะความรู้ และความสามารถในการทำงานของเด็กของครูเป็น ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการเรียนรู้และการ พัฒนาของเด็กวัยอนุบาลเป็นวัยที่พัฒนาการ ทางด้านต่างๆ กำลังได้รับการพัฒนาและเด็กเริ่ม สร้างเจตคติสำคัญๆต่อการเรียนรู้ บทบาทของครู อนุบาลจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หากครูคนแรก ของเด็กไม่ได้รับการฝึกฝน พัฒนาหรือขาดแรงจูงใจ ย่อมส่งผลถึงคุณภาพของเด็กและพื้นฐานการเรียนรู้ ต่อไปในภายหน้า (องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก), 2008)

สอดคล้องกับที่ วิจารย์ พานิช (2553) กล่าวว่า "ครูคือหัวใจของการศึกษาของชาติ คุณภาพครูเป็นตัวกำหนดคุณภาพการศึกษา" การ สร้างคนเพื่ออนาคต เป็นการพัฒนาเด็กเยาวชน และคนไทย ให้เป็นผู้มีใจรักที่จะเรียนรู้ สามารถ กำกับและพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้อย่าง ต่อเนื่อง สั่งสมความรู้และทักษะที่จำเป็นเพื่อพร้อม เผชิญสถานการณ์ต่างๆในชีวิตอย่างรู้เท่าทัน และ พร้อมแก้ปัญหาที่ยังไม่เกิดขึ้น หนึ่งในโครงการของ ศูนย์จิตวิทยาการศึกษาที่เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เด็ก

รักที่จะเรียน คือ การพัฒนากรอบความคิด Growth Mindset ซึ่งในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับโลกของ John Hattie พบว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของเด็ก คือ การตั้งเป้าหมายให้กับตนเอง เชื่อว่า สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ดีขึ้นกว่าเดิม ได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของศาสตราจารย์ Carol S.Dweck ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา เชื่อว่ามนุษย์พัฒนาได้ ความสามารถสร้างได้ด้วยการเรียนรู้ มองว่าปัญหา และอุปสรรคเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ให้มีความสำคัญกับความพยายาม การปลูกฝัง Growth Mindset ให้กับเด็ก จะทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จสูง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2558) กระบวนการพัฒนาครูปฐมวัย เพื่อสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็กจึงเป็นกระบวนการที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ต้องเปลี่ยนแปลงทั้งโลกทัศน์ (Attributes) ความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Attributes) และ พฤติกรรม (Psychomotor Attributes) คือมีการเปลี่ยนแปลงอย่างครบถ้วนในทุกด้าน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงทั้งเนื้อทั้งตัว (Holistic Change) นั่นเอง วิจารณ์ พานิช (2558) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและพัฒนา กระบวนการฝึกอบรมครูปฐมวัย เพื่อสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็ก โดยน้อมนำ "ศาสตร์พระราชา" สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนอันจะนำไปสู่

การปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กให้ได้รับการเตรียมความพร้อมเต็มตามศักยภาพ มั่นคงในความดี มั่งคั่งในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยระบบการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานความพอเพียง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนากระบวนการฝึกอบรมครูปฐมวัย เพื่อสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็กโดยน้อมนำ "ศาสตร์พระราชา" สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
2. เพื่อศึกษาผลของกระบวนการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นที่มีต่อความสามารถของครูในการสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็ก

3. ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยและพัฒนา ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในการสร้างและพัฒนากระบวนการฝึกอบรมครูปฐมวัย เพื่อสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็ก โดยน้อมนำ "ศาสตร์พระราชา" สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
2. ผู้เข้าร่วมวิจัย คือ ครูปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 9 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย
 - 3.1 ตัวแปรต้น คือ กระบวนการฝึกอบรมครูปฐมวัย เพื่อสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็กโดยน้อมนำ "ศาสตร์พระราชา" สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็กปฐมวัย

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง กระบวนการ รวมทั้งสิ้น 30 สัปดาห์

4. แนวคิดในการวิจัย

กระบวนการฝึกอบรมครูปฐมวัย เพื่อสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็ก โดยน้อมนำ "ศาสตร์พระราชา" สู่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

หลักการ
1. ศาสตร์พระราชา สู่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านการพัฒนาคน (การระเบิดจากข้างใน: เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา)
2. Transformative Learning กระบวนการที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ต้องเปลี่ยนแปลงทั้งโลกทัศน์ (Attributes) ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Attributes) และพฤติกรรม (Psychomotor Attributes) คือมีการเปลี่ยนแปลงอย่างครบถ้วนในทุกด้าน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงทั้งเนื้อทั้งตัว (Holistic Change)
3. Cognitive coaching การชี้แนะทางปัญญา
4. Growth Mindsetความสามารถสร้างได้ด้วยการเรียนรู้
5. Character Educationสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็ก

วัตถุประสงค์
เพื่อสร้างและพัฒนากระบวนการฝึกอบรมครูปฐมวัย เพื่อสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็ก โดยน้อมนำ "ศาสตร์พระราชา"สู่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เนื้อหา	
เนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง (การระเบิดจากข้างใน: เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา)	เนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็กปฐมวัย

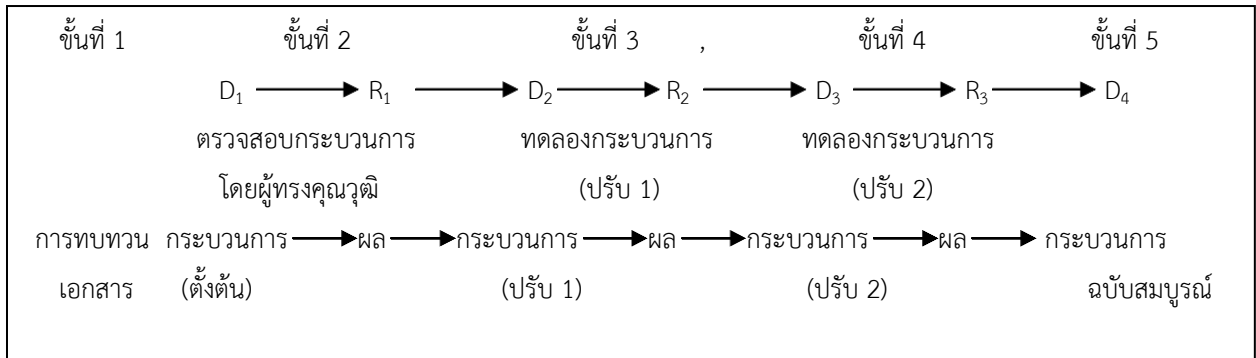
ขั้นตอนกระบวนการฝึกอบรม	
ขั้นที่ 1 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px;">การเรียนรู้ร่วมกัน</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px;">การฝึกปฏิบัติรายบุคคลในห้องเรียน</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px;">การเรียนรู้ร่วมกัน</div> </div>
ขั้นที่ 2 การสะท้อนคิดอย่างจริงจัง	
ขั้นที่ 3 สุนทรียสนทนา	
ขั้นที่ 4 มุมมอง/วิธีการที่ครบด้าน	
ขั้นที่ 5 ให้ความสำคัญต่อบริบท	
ขั้นที่ 6 ความสัมพันธ์ที่อยู่บนฐานของความจริงใจ	
ขั้นที่ 7 การชี้แนะรายบุคคล	
ขั้นที่ 8 การทบทวนไตร่ตรอง	

การประเมินผลของกระบวนการฝึกอบรมฯ
1. การประเมินประสิทธิผล โดยใช้แบบประเมินความสามารถของครูปฐมวัย
2. การประเมินประสิทธิภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการฝึกอบรมฯ

5. วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยใช้การวิจัยและพัฒนา มีผู้เข้าร่วมการวิจัย คือ ครูปฐมวัย จำนวน 9 คน ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 30 สัปดาห์ โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามกรอบการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความสามารถของครูปฐมวัย แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบบันทึกประจำวัน แบบบันทึกย่อย และแบบบันทึกการชี้แนะ

6. สรุปผลการวิจัย

1. กระบวนการฝึกอบรมครูปฐมวัย เพื่อสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็กโดยน้อมนำ "ศาสตร์พระราชา" สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นกระบวนการที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ต้องเปลี่ยนแปลงทั้งโลกทัศน์ (Attributes) ความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Attributes) และ พฤติกรรม (Psychomotor Attributes) คือมีการเปลี่ยนแปลงอย่างครบถ้วนในทุกด้าน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงทั้งเนื้อทั้งตัว (Holistic Change) กระบวนการฝึกอบรมใช้เวลาทั้งสิ้น 30 สัปดาห์ ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน

ได้แก่ 1) การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) การสะท้อนคิดอย่างจริงจัง 3) สนุทริยสนทนา 4) มุมมอง/วิธีการที่ครบถ้วน (Holistic) 5) ให้ความสำคัญต่อบริบท (Context) และ 6) ความสัมพันธ์ที่อยู่บนฐานของความจริงใจ 7) การชี้แนะรายบุคคลและ 8) การทบทวนไตร่ตรอง กิจกรรมการฝึกอบรมฯ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือการเรียนรู้ร่วมกัน และ การฝึกปฏิบัติรายบุคคล ในห้องเรียน กลยุทธ์ในการดำเนินการฝึกอบรมประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การระเบิดจากข้างใน 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การเชื่อมั่นและศรัทธาในตัวเอง 4) การเรียนรู้จากการปฏิบัติ และ 5) การสร้างนวัตกรรมสู่ Thailand 4.0

2. ผลการใช้กระบวนการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น พบว่า ครูปฐมวัยทุกคน มีระดับความสามารถในการสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็ก สูงขึ้น

7. อภิปรายผลการวิจัย

กระบวนการฝึกอบรมครูปฐมวัย เพื่อสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็กโดยน้อมนำ "ศาสตร์พระราชา" สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นกระบวนการฝึกอบรมที่พัฒนาครูปฐมวัย จากมิติด้านในหรือด้านจิตใจไปสู่มิติด้านนอกเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบ inside-out คือปรับเปลี่ยนหัวใจครู เพื่อนำไปสู่การพัฒนางาน ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ต้องเปลี่ยนแปลงทั้งโลกทัศน์ (Attributes) ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Attributes) และพฤติกรรม (Psychomotor Attributes) คือมีการเปลี่ยนแปลงอย่างครบถ้วนในทุกด้าน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงทั้งเนื้อทั้งตัว (Holistic Change) เชื่อมโยงศาสตร์ต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมดุล เป็นการพัฒนาตนเองให้รู้และเข้าใจถึงความจริง ความดี ความงาม สร้างแรงบันดาลใจ เชื่อมมั่นและศรัทธาในตัวเอง ควบคู่ไปกับการลงมือปฏิบัติ เป็นการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง ในลักษณะของการให้ความหมายใหม่ของสิ่งต่างๆ เรื่องราวต่างๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ ความมุ่งมั่น และพฤติกรรม เป็นการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Mindset Change) หรือเปลี่ยนโลกทัศน์ เพื่อสร้างนวัตกรรม สู่ Thailand 4.0 (วิจารณ์ พานิช, 2558)

เมื่อนำแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) มาใช้ผสมผสานกับการนิเทศแบบชี้แนะรายบุคคล (Coaching) ที่มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อลักษณะธรรมชาติของครู จึงเป็นกระบวนการ

สำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้ครูสร้างแรงบันดาลใจ นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ลงสู่การปฏิบัติงาน ด้วยความเชื่อมั่นและศรัทธาในตัวเอง มีเพื่อนร่วมคิดที่ครูไว้วางใจ ที่คอยโอบอุ้ม ให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษา ที่คอยเกื้อกูลและนำพาครูขับเคลื่อนไปข้างหน้า ทำให้ครูมีความพยายามมากขึ้นที่จะเปลี่ยนแปลง ดังที่ ทศนีย์ จารุสมบัติ(2556) อธิบายว่า ผู้ชี้แนะเป็นเสมือนเพื่อนที่ช่วยให้ผู้รับการชี้แนะต้องท้าทายตนเองให้เคลื่อนที่ออกจากพื้นที่คุ้นเคย (comfort zone) เพื่อเดินทางไปยังพื้นที่ที่ต้องการ (desired zone) ระหว่างสองพื้นที่นี้คือ พื้นที่ท้าทาย(challenge zone) ซึ่งเป็นพื้นที่ในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ชี้แนะและผู้รับการชี้แนะ เพื่อก้าวข้ามและขับเคลื่อนไปข้างหน้า อีกทั้งยังสอดคล้องกับหลักการชี้แนะทางปัญญาของ Costa and Garmston (2002) และ Uzat (1988) ที่ให้ความสำคัญกับบทบาทผู้ชี้แนะในฐานะผู้ให้การสนับสนุน ที่มีใช้เพียงกระตุ้นให้ครูกคิด แต่เปรียบเสมือนเพื่อนที่คอยช่วยเหลือ ดูแล ที่เข้าใจและยอมรับตนเองของผู้ที่ได้รับการชี้แนะ คอยกระตุ้นและให้กำลังใจ และส่งเสริมให้ครูเป็นผู้คิดพัฒนางาน และสร้างนวัตกรรมด้วยตนเองเงื่อนไขที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็ก ของครูปฐมวัย คือการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตระหนักถึงความต้องการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน มีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน กิจกรรมจึงจำเป็นต้องหลากหลายและมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่บุคคลต้องการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมสำคัญที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง คือ กิจกรรมสุนทรียสนทนา (Taylor, 1998) และ

บรรยากาศการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (professional learning community : PLC) นำไปสู่ความไว้วางใจ การเปิดใจรับ การสนับสนุนและแลกเปลี่ยนภาวะผู้นำ การสนับสนุน ปัจจัยแวดล้อมการกำหนดและแลกเปลี่ยน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายในการปฏิบัติงาน ร่วมกัน การปฏิบัติงานแบบร่วมมือการปฏิบัติที่มุ่ง ผลลัพธ์เพื่อการเรียนรู้ของเด็กและครู ตลอดจน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนวิธีการปฏิบัติ (Hord & Sommers, 2008)

นอกจากนี้ การวิจัยและพัฒนา กระบวนการฝึกอบรมครูปฐมวัย เพื่อสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็กโดยน้อมนำ "ศาสตร์พระราชา" สู่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้ค้นพบ วิสัยทัศน์ในการ ร่วมพัฒนาการศึกษาปฐมวัยจังหวัดมหาสารคาม คือ เด็กปฐมวัยเมืองตักสิลาทุกคน ได้รับการเตรียมความพร้อม เต็มตามศักยภาพ มั่นคงในความคิด มั่งคั่งในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยระบบการศึกษาที่มี

คุณภาพ ได้มาตรฐานอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานความพอเพียง ตามรูปแบบ "Hijai Model ให้ใจ โมเดล" ประกอบด้วย Heart : H การระเบิดจากข้างใน: เข้าใจเข้าถึง พัฒนา ด้วยศาสตร์พระราชา เพื่อปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้อง และสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงาม Character Education, Inspiration : I การสร้างแรงบันดาลใจ โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ และ feedback พฤติกรรมและให้ข้อมูลในการพัฒนาตนเองต่อเนื่องตลอดชีวิต, Just believe in yourself : J การศรัทธาในตัวเอง ตามแนวคิด Growth Mindset ความสามารถสร้างได้ด้วยการเรียนรู้, Active Learning : A การเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ (3Rs x 8Cs, Critical Mind, Creative Mind, Responsible Mind) และ Innovation : I การสร้างนวัตกรรม สู่ Thailand 4.0 (Service Innovation, Learning Innovation, Education Innovation, Communication Innovation)

8. ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

1. ผู้จัดกระบวนการฝึกอบรมฯ มีความสำคัญในการสร้างสภาพที่พร้อมต่อการเรียนรู้ มีหน้าที่ในการออกแบบกระบวนการฝึกอบรมฯ ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของครู ตลอดจนมีคุณสมบัติทางด้านการนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching, Reflective Coaching, Cognitive Coaching และ Holistic Coaching) และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นอย่างดี

2. กิจกรรมการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในกระบวนการฝึกอบรมฯ นี้ มีความยืดหยุ่นสูง ไม่ตายตัว สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงความสมดุลของการเรียนรู้

3. การประเมินระดับความสามารถของครูปฐมวัย ในการสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีงามให้แก่เด็กโดยน้อมนำ "ศาสตร์พระราช" สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาพิจารณาอย่างรอบด้าน

9. บรรณานุกรม

1. ชนิพรรณ จาติเสถียร. (2557). การพัฒนากระบวนการฝึกอบรมครูประจำการด้านการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยใช้จิตตปัญญาศึกษาและการชี้แนะทางปัญญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2. ทศนีย์ จารุสมบัติ. (2556). บนเส้นทางสู่การเป็นโค้ชเพื่อการเปลี่ยนแปลง.

นครปฐม: ศูนย์จิตตปัญญาศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล.

3. รัตติพร ภาธรธวานนท์. (2550). His Majesty the King of Thailand's Sufficiency Economy Philosophy : A Theoretical Framework for Implementation in Basic Education Institutions. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2550, หน้า 25-29.
4. _____. (2552). การประเมินการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น.
5. วิจารย์ พานิช. (2553). ครูเพื่อศิษย์เต็มหัวใจให้การศึกษา. นครปฐม: ศูนย์จิตตปัญญาศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล.
6. _____. (2558). เรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง Transformative Learning. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส.อาร์.พี.รีนติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.
7. สำนักงานคณะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2558). อัศจรรย์หรือพรสวรรค์ ไม่สำคัญเท่า GROWTH MINDSET. กรุงเทพมหานคร: Centre for Educational Psychology ศูนย์จิตตปัญญาการศึกษา.

8. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **นโยบายหลักเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2550-2559)**. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
9. สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. (2556). **รายงานการพัฒนาเด็ก และเยาวชน ประจำปี 2554**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
10. สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน. (2555) **เปิดสถานการณ์เด็กปฐมวัย พบ 1 ใน 3 พัฒนาการล่าช้า**. สืบค้นจาก <http://www.qlf.or.th/Mobile/Details?contentId=812>
11. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2558). **รายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558)**. กรุงเทพมหานคร:แม่ทัพพอยท์.
12. องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก).(2008). **การเรียนรู้: ชุมทรัพย์ในตน รายงานต่อยูเนสโก โดยคณะกรรมการนานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 2)**.กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
13. Bowman, B., Donovan, M., & Burns, M. (2001). **Eager to learn: Education our preschoolers**. Washington, DC: National Academy Press.
14. Costa, A., &Garmston, R. (2002). **Cognitive coaching: A foundation for renaissance school**. The United States of America: Christopher-Gordon Publishers.
15. Hord, S. M., &Sommers, W. A. (2008). **Leading professional learning communnities: Voices from research and practice**. Thousand Oaks, CA: Corwin.
16. Taylor, E. (1998). **The theory and practice of transformative Learning: A critical review**. Retrieved 4 September 2555, from <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED423422.pdf>.
17. Uzat, S. (1988).**Cognitive coaching and self-reflect : Looking in the mirror while looking through the window**. Annual Meeting of the Mid-South Educational Research Assocation, New Orleans, LA (Online).from ERIC Document Reproduction Service No. ED427 064.